

SLOVENSKO-RUSKÉ PARALELY A ODLIŠNOSTI VO VYJADROVANÍ PRIESTOROVÝCH VZŤAHOV I

SLOVAK-RUSSIAN PARALLELS AND DIFFERENCES IN THE EXPRESSION OF SPATIAL RELATIONS I

MARTINA ULIČNÁ

Abstrakt

Opis morfológického systému slovenčiny určený pre cudzincov musí ako jedno zo svojich základných východísk zohľadňovať komunikačné potreby študenta, vyplývajúce z komunikačnej situácie a zámeru hovoriaceho. Potreba situovania výpovede v priestore vzniká už v prvej fáze štúdia jazyka, na jeho elementárnej úrovni, a vyjadrenie miestnych a smerových priestorových významov s rastúcou zložitou syntaktickej štruktúry sprevádza toto štúdium až po úroveň pokročilého ovládania jazyka. Pri porovnávanom opise slovenčiny s iným jazykom treba preto vyzdvihnúť zhody a odlišnosti spôsobov vyjadrovania priestorových významov tak, aby ponúkol študentovi benefit v podobe uľahčenia identifikácie momentov interferencie a spôsobov jej zvládnutia v komunikácii. Cieľom štúdie je porovnať miestne a smerové významy v slovenčine a v ruštine a poukázať na existujúce interferenčné javy a vytvoriť východisko na tvorbu učebného materiálu zameraného na ich odstránenie.

Kľúčové slová: slovenčina ako cudzí jazyk, prepozície, vyjadrenie miesta a smeru, slovensko-ruské paralely.

Abstract

One of the basic starting points that the description of the morphological system of the Slovak language for foreigners must take into account are the communication needs of a student resulting from the communication situation and the intention of the speaker. The need to express the space relations appears at the very first stage of the language learning, at its elementary level, and the expression of static and dynamic meanings with the increasing complexity of the syntactic structure accompanies language learning up to the advanced level. In the comparative description of the Slovak language and another language it is therefore necessary to highlight the equivalences and differences of the ways of expressing the spatial meanings in order to help the student to identify language interference as well as the ways of handling it in communication. The aim of the paper is to compare the static and dynamic meanings in Slovak and Russian, to point out the usual cases of interference and to create a basis for writing of learning materials focused on the removal of such cases.

Keywords: Slovak as a foreign language, prepositions, expressing the place and direction, Slovak-Russian parallels.

Úvod

Predložky ako gramatické slová slúžia na vyjadrenie syntagmatických vzťahov, ktoré pomáhajú konkretizovať v spojení s morfológickými prostriedkami druhého závislého člena predložkovej konštrukcie. Význam predložky závisí od toho, s akým pádom je spojená, napr. *pred dom* (**pred** + akuzatív má význam smeru; Kam?) — *pred domom* (**pred** + inštrumentál má význam miesta; Kde?). Lexikálny význam substantíva ako druhého člena predložkovej konštrukcie tiež rozhoduje o miestnom resp. časovom alebo inom význame predložkového

spojenia: *pred domom* – význam miesta; *pred rokom* – význam času, *pred súdom* – význam zreteľa atď. (porovnaj aj Dvonč a kol. 1966, s. 619 – 620).

Pri delení slovenských predložiek s priestorovým významom sa za základný považuje protiklad medzi smerovým (dynamickým) a miestnym (statickým) významom, teda protiklad reprezentovaný otázkami *Kde?* a *Kam?* V rámci smerového významu sa pritom dá ďalej vyčleniť význam východiskového bodu (*Odkiaľ?*) a cieľa smerovania (*Kam? Pokiaľ?*). Ako istý neutralizačný bod sa chápe význam reprezentovaný otázkou *Kadiaľ?*, spájajúci v sebe dynamiku smeru pohybu a statický význam pozície (Oravec 1968, s. 12 – 13).

V tomto texte budeme rozlišovať priestorové významy miesta resp. pozície (otázka *Kde?*), smeru (*Kadiaľ?*), cieľa pohybu (*Kam? Pokiaľ?*) a východiska pohybu (*Odkiaľ?*). Podrobnejšie sa budeme venovať prvým dvom priestorovým významom, teda významu miesta (pozície) a smeru pohybu vzhľadom na istý objekt.

Aby sme si uvedomili, aké časté sú v komunikácii predložky, stačí uviesť príklad z lexikálneho minima slovenčiny. V rámci rozsahu 500 najfrekventovanejších slov v slovenčine (Mistrík 1974, s. 178 – 181) sú od najfrekventovanejšieho k menej frekventovaným uvedené nasledovné slová, ktoré sú prvotnými predložkami, a teda majú len funkciu prepozície, alebo sú to druhotné predložky, ktoré sa môžu vo funkcii prepozície používať: *V(O), NA, Z(O), s(o), DO, o, ZA, PO, K(U), OD(O), pre, PRI, PRED, bez(o), MEDZI, POD(O), U, NAD(O), CEZ(O), OKOLO*. Veľkými písmenami sú zvýraznené tie predložky, ktoré potenciálne vyjadrujú priestorový význam miesta a/alebo smeru.

Predložky sú v rámci praslovanského jazykového dedičstva v jednotlivých slovanských jazykoch zvukovo i významovo veľmi podobné. Ich významy a morfológický tvar mien, ktoré po nich nasledujú, môžu byť v rôznych jazykoch rovnaké, môžu sa prekrývať iba čiastočne, resp. sa môžu zásadne odlišovať. To potenciálne zapríčiňuje v komunikácii v ďalšom slovanskom jazyku nedorozumenia a chyby vyplývajúce z interferencie.

Ak slovenčinu porovnáme s češtinou ako s najbližším slovanským jazykom, tak napr. pomocou prepozície s miestnym významom *u* sa v českom jazyku vyjadruje nielen význam „prostredie, najmä domácnosť“, napr. *bydlet u brata*, ale i význam „nachádzať sa vedľa objektu“ – *bydlet u školy, sedět u okna*. Prostriedkom vyjadrenia rôznych významov českej predložky *u* je v slovenčine predložková konštrukcia *bývať u brata* oproti *bývať pri škole, sedieť pri okne*. Minimálne s českou frázou *u telefonu* sa však ako s bohemizmom nesprávne môžeme stretnúť i v ústnom prejave Slovákov.

Z porovnania slovenských predložiek *u* a *pri* a ich poľských ekvivalentov vyplýva, že okrem zhody pri predložke *u* (*bývať u brata* – *mieszkać u brata*) existuje i podobnosť v používaní predložky *pri* (*sedieť pri okne* – *siedzieć przy oknie*). Ale napr. v poľskej vetnej konštrukcii *usiadła przy diadku*, ktorú môžeme preložiť ako *sadla si vedľa dedka*, vidíme rozdiel i v prípade tohto predložkového spojenia. V oboch jazykoch vyjadruje prepozícia *pri* miestny význam a spája sa s tvarom lokálu, na rozdiel od slovenčiny však v poľštine môže nasledovať i po slovese s významom pohybu. Po slovensky je fráza *sadla si pri dedkovi* ako doslovný preklad poľskej vety vytvorená nesprávne. Zatiaľ čo napr. prepozícia *vedľa* môže nasledovať po verbách s významom pohybu, prepozícia *pri* má v slovenčine len význam pozície vzhľadom na istý objekt a nasleduje po statických verbách (*stát/byť/nachádzať sa pri + lokál*).

slovenský jazyk	český jazyk	poľský jazyk	ruský jazyk
bývať u brata	bydlet u brata	mieszkać u brata	жить у брата
sedieť pri okne	sedět u okna	siedzieć przy oknie	сидеть у окна
bývať pri škole	bydlet u školy	mieszkać obok szkoły	жить около школы

Porovnanie náhodne vybratej konštrukcie len ilustruje skutočnosť, že jednotné praslovanské východisko sa v jadre slovnej zásoby zachováva v jednotlivých slovanských

jazykoch rôzne. Predložky majú vo vyššie uvedenom príklade podobnú zvukovú formu, ale ich použitie a distribúcia sa líši. Preto ak je východiskovým alebo sprostredkujúcim jazykom pri výuke slovenčiny ako cudzieho jazyka (ďalej SakoCJ) niektorý z príbuzných slovanských jazykov, porovnávaci a kontrastívny opis oboch jazykov vedie k identifikácii transferových a interferenčných javov a pre potreby výuky SakoCJ môžu byť jeho výsledkom metodické odporúčania efektívne zacielené na problémové javy. Pri snahe vyhnúť sa interferencii sú problémovými javmi nielen odlišnosti medzi inak podobnými jazykmi, ale i podobnosti, ktoré u študenta vedú k pochybnostiam o tom, nakoľko konkrétne jazykové javy korešpondujú a aký je prípadný rozsah rozdielov v ich použití v cudzom jazyku.

V ďalšej časti textu podrobnejšie predstavíme slovenské predložky s priestorovým významom a porovnáme ich so stavom v ruskom jazyku, aby sme poukázali na zhody a odlišnosti medzi týmito dvoma jazykmi a na možné interferenčné javy vyplývajúce z odlišností vo vyjadrovaní miestneho významu.

1. Vyjadrenie priestorového významu miesta alebo pozície (Kde?)

a) Predložka s akuzatívom CEZ (CEZO)

Predložka *cez* (*cezo*) + akuzatív okrem významu smeru vyjadruje i umiestnenie krížom alebo naprieč priestorom: *ležať cez cestu*. V ruštine tento význam vyjadruje prepozícia *nonepek* + genitív: *лежать nonepek дороги*. V ruskom jazyku existuje i prepozícia *через* + akuzatív, jej miestny význam sa však odlišuje od slovenskej predložky *cez* + akuzatív. Predložka *через* vyjadruje v ruštine pozíciu na druhej strane priestoru resp. vo vzdialenosti s istou pauzou: *жить через улицу, находиться через два дома*, ktorý sa do slovenčiny prekladá pomocou iných predložiek: *bývať na druhej strane ulice, nachádzať sa o dva domy ďalej*. Slovenská predložka *cez* vo význame umiestnenia sa teda odlišuje od význam ruskej predložky *через*, ktorá vyjadruje pozíciu i mieru, a tento fakt treba v metodike SakoCJ pre študentov s ruštinou ako so sprostredkovacím alebo východiskovým jazykom vziať do úvahy.

b) Predložky s lokálom NA, V (VO), PO, PRI

Základnou prepozíciou na vyjadrenie miesta, kde sa niečo deje, prostredia alebo všeobecného priestorového umiestnenia, je v slovenčine predložka *v* (*vo*), po ktorej v predložkovom spojení s miestnym významom nasleduje tvar lokálu substantíva: *v škole, v aute, v meste, v skrini*. Tento význam je pre študentov hovoriacich po rusky totožný s prepozíciou *в* (*во*) + lokál v ruskom jazyku: *в школе, в машине, в городе, в шкафу*.

Základným významom prepozície *na* je miesto na povrchu predmetu, ktorý spojenia s prepozíciou *na* vyjadrujú v spojení s lokálom substantíva: *na stole, na stene* ale i *na fotografii*. Podobne v ruskom jazyku je pozícia na povrchu vyjadrovaná predložkovou konštrukciou *на* + lokál: *на столе, на стене, на фотографии*.

Okrem umiestnenia na povrchu predmetu sa spojením prepozície *na* s lokálom substantíva v slovenčine vyjadruje i význam otvoreného priestranstva, kde sa niečo nachádza alebo deje: *na ulici, na námestí*. V tomto význame predložkové konštrukcie s prepozíciou *na* konkurujú predložkovým spojeniam *v* (*vo*) + lokál, napr. *na ulici, na námestí* oproti *v parku, v centre* (porovnaj Oravec 1968, s. 62 – 63).

Na úrovni A1, na ktorej sa študenti určite stretnú s priestorovým významom predložkových spojení s lokálom, je potrebné zdôrazniť základné významy prepozícií *na* a *v* a uviesť frekventované predložkové spojenia s prepozíciou *na* + lokál, ktoré vyjadrujú tento význam v spisovnom jazyku, napr. *v izbe, v internáte, v práci* ale *na pošte, na univerzite, na Slovensku*.

Pre študenta s východiskovým ruským jazykom SakoCJ kopíruje významy prepozície *на* a *в*, ktoré si v ruskom jazyku konkurujú podobne ako v slovenčine (porovnaj Baš a kol. 1985, s. 41 – 45). Výber predložky v jednotlivých slovných spojeniach však môže byť v ruštine iný

ako v slovenskom jazyku: *na ulici* – *на улице*, *na pošte* – *на почте*, *v izbe* – *в комнате*, *v parku* – *в парке* ale *na univerzite* – *в университете*, *na Slovensku* – *в Словакии*, *v kuchyni* – *на кухне*, *v práci* – *на работе*. Preto už na úrovni A1 treba predstaviť najfrekventovanejšie slovné spojenia s prepozíciou **na**, dostatočne zautomatizovať ich používanie a upozorniť na základné rozdiely medzi použitím slovenských predložkových spojení s prepozíciou **na** a **v (vo)** a ruských predložkových spojení s **на** a **в**. Tu treba očakávať i negatívne dôsledky transferu z ruského jazyka.

Pomôckou, ktorá čiastočne pomôže získať istotu pri používaní slovenskej konštrukcie **na** + lokál, je definovanie lexikálnych okruhov, ktoré sú súčasťou lexikálneho minima na úrovni A1 a na otázku Kde? odpovedajú pomocou tejto konštrukcie: jedlo alebo nápoj: *na obed* – *на обеде*; spoločenská a kultúrna udalosť: *na svadbe* – *на свадьбе*, *na koncerte* – *на концерте*, *na návšteve* – *в гостях*; úrady a inštitúcie: *na úrade* – *в учреждении*, *na polícii* – *в полиции*, *na ministerstve* – *в министерстве*; otvorené priestory: *na stanici* – *на станции*, *na ihrisku* – *на площадке*, *na štadióne* – *на стадионе*; vyvýšené miesta: *na hrade* – *в крепости*, *na streche* – *на крыше*, *na moste* – *на мосту*.

Prepozícia **po** vyjadruje v spojení s lokálom substantíva umiestnenie po dĺžke alebo po povrchu priestranstva – *po miestnosti*, *po dlážke*. Rovnaký význam vyjadruje v ruskom jazyku prepozícia **по**, po ktorej však nasleduje datív – *по помещению*, *по полу*. V singulári môže byť interferencia skrytá pre homonymiu prípon datívu a lokálu, ale zreteľne sa prejavuje v spojení s plurálovými formami: *po miestnostiach* ale *по помещением*.

Podobne ako po **v (vo)** môže i po prepozícii **pri** nasledovať len tvar lokálu substantíva. Význam predložky **pri** dopĺňa dvojicu predložiek **na** a **v (vo)** o miestny význam situovanosti blízko niekoho alebo niečoho. V ruskom jazyku existuje niekoľko prepozícií s významom pozície blízko objektu. Význam slovenského **pri** + lokál najlepšie vystihuje najmä predložka **около** + genitív vo svojom miestnom význame: *pri škole* – *около школы*. Podobne sa dá stotožniť so slovenským **pri** i miestny význam ruskej predložky **у** + genitív, ktorá pripomína českú predložku **u** + genitív: *pri dome* – *у дома*, *pri stene* – *у стены*. Miestny význam predložky **popri** je synonymný s predložkami **povedľa** – **pozdĺž**, čo zodpovedá významu ruskej predložky **около** resp. **вдоль** + genitív: *stromy popri rieke*, *деревья около реки*.

Existuje i ruská predložka **при** + lokál. Vzhľadom na to, že sa používa predovšetkým na vyjadrenie administratívnej príslušnosti objektu (porovnaj Baš a kol. 1985, s 45): *škola при заводе* – *школа при заводе* (*patriaca k továrni*), *столовая при университете* – *столовая при университете* – *jedáleň pri univerzite*, *univerzitná jedáleň*, je potrebné študentov s ruštinou ako východiskovým jazykom na tento fakt upozorniť a zohľadniť ho i v metodike vyučovania SakoCJ.

c) Predložky s inštrumentálom PRED (PREDO), ZA, NAD (NADO), POD (PODO), MEDZI, HORE, DOLU/DOLE

Ďalšia skupina prepozícií s podobným miestnym významom a gramatickou spájateľnosťou sú predložky **pred (predo)**, **za**, **nad (nado)**, **pod (podo)** a **medzi**. Všetky vo svojom základnom miestnom význame pozície vyžadujú tvar inštrumentálu substantíva a ich význam je miesto spredu resp. zozadu (na druhej resp. opačnej strane) objektu, vyššie resp. nižšie než sa nachádza objekt alebo uprostred medzi viacerými objektmi. Ich významom zodpovedajú miestne významy predložiek **перед (передо)**, **за/зади**, **над (надо)**, **под (подо)**, **между** v ruskom jazyku, ktoré vyžadujú formu inštrumentálu substantíva rovnako ako ich slovenské ekvivalenty, alebo v prípade predložky **зади** formu genitívu.

Zriedkavo používané predložky **hore** + inštrumentál a **dolu/dole** + inštrumentál vyjadrujú polohu smerom nahor alebo nadol: *dolu tvárou*, *hore dnom*. V ruštine tento význam vyjadrujú príslovky **вверх**, **вниз**: *ležať dolu tvárou* – *лежать лицом вниз*, *обратить hore dnom* – *вернуть вверх дном*.

d) Predložky s genitívom VEĎĽA, POVEDĽA, OKOLO, VÔKOL, VNÚTRI, UPROSTRED/NAPROSTRED, POZDĽŽ, NAPRIEČ, BLÍZKO, NEĎALEKO, VYŠE/POVYŠE, NIŽE/PONIŽE, MIMO, U

Políciu možno v slovenskom jazyku vyjadriť i prepozíciami, po ktorých nasleduje tvar genitívu substantíva. Predložka *vedľa* (zriedkavejšie *povedľa*) + genitív vyjadruje priestorovú blízkosť, susedstvo s istým objektom. V ruštine vyjadruje tento význam niekoľko predložkových spojení. Významovo najbližšie slovenskej predložke *vedľa* + genitív je predložka *возле* + genitív a tiež zložená predložka *рядом с* + inštrumentál.

Predložky *okolo* + genitív a *vôkol* + genitív vo svojom priestorovom význame vyjadrujú polohu dookola alebo vedľa objektu. Na rozdiel od slovenčiny ruská predložka *около* + genitív vyjadruje predovšetkým políciu pri niečom a menej často priestorový význam dookola objektu. Preto ekvivalentom slovenských predložkových spojení *okolo/vôkol* + genitív je v ruštine hlavne predložková konštrukcia *вокруг* + genitív: *okolo/vôkol domu – вокруг дома*.

Vo svojom druhom priestorovom významovom odtienku umiestnenia po dĺžke niečoho, v ktorom je *okolo* + genitív synonymné s predložkovým spojením *поздль* + genitív, je jeho ekvivalentom predložkové spojenie *вдоль* + genitív, napr. *okolo/поздль rieky – вдоль реки*.

Význam polohy vedľa niečoho teda v slovenčine vyjadrujú predložky *vedľa* (ruský ekvivalent *рядом с*), *okolo* (ruský ekvivalent *вокруг*), *поздль* i *povedľa* (ruský ekvivalent *около, вдоль*) + genitív.

Predložka *vnútri* + genitív má význam situovanosti vo vnútornom priestore. V ruskom jazyku jej zodpovedá prepozícia *внутри* + genitív: *vnútri škatule – внутри коробки*. Prepozície *uprostred/naprostred* + genitív vyjadrujú umiestnenie v strede priestoru alebo skupiny, ktorý v ruštine vyjadruje prepozícia *среди* + genitív: *uprostred izby – среди комнаты*. Význam umiestnenia vnútri priestoru v uhlopriečke, krížom cez priestor vyjadruje predložka *naprieč* + genitív a v ruskom jazyku je jej ekvivalentom predložka *поперек* + genitív (*naprieč cesty – поперек дороги*).

Význam predložiek *blízko* a *ned'aleko* + genitív umiestnenie v malej vzdialenosti je podobný významu predložiek *pri*, *vedľa*. V ruštine umiestnenie v malej vzdialenosti okrem predložky *вблизи* + genitív zvukovo podobnej slovenskej podobe *blízko* vyjadrujú predložky *около* + genitív, *возле* + genitív, *рядом с* + inštrumentál, ktoré sú frekventovanejšie než spojenie *вблизи* + genitív: *blízko cesty – около/возле дороги*. Slovenskej predložke *ned'aleko* zodpovedá zložená prepozícia *недалеко от* + genitív: *ned'aleko centra – недалеко от центра*.

Na opísanie umiestnenia objektu od niečoho vyššie alebo nižšie využíva slovenský jazyk predložky *vyše/povyše*, *niže/poniže* + genitív. V ruštine existujú zodpovedajúce predložky *выше/ниже* + genitív: *vyše školy – выше школы, niže dediny – ниже деревни*.

Predložka *mimo* + genitív vyjadruje priestorový význam vyňatia z istého priestoru, za jeho hranicami alebo políciu vedľa niečoho. Ruská prepozícia *мимо* + genitív nevyjadruje políciu, je to predložka na vyjadrenie smerovania (Kam?). Ekvivalentom slovenskej predložky *mimo* je vo význame za hranicami niečoho *вне* + genitív: *mimo mesta – вне города*.

Predložka *u* + genitív v slovenčine vyjadruje prostredie, kde človek žije alebo pracuje, najmä domácnosť a pracovisko. Zvyčajne po nej nasledujú názvy alebo mená ľudí alebo ich profesie: *u brata, u lekára*. Ruským ekvivalentom je rovnako znejúca prepozícia *у* + genitív: *у брата, у врача*. Ruská prepozícia *у* + genitív sa okrem tohto významu používa i na vyjadrenie polície v blízkosti niekoho alebo niečoho (slovenské predložky *pri*, *vedľa*, *okolo* atď.). Preto možno očakávať dobré pochopenie konštrukcií so slovenským *u* + genitív, ale interferenciu práve pri vyjadrovaní významov, ktoré si v slovenčine vyžadujú predložkové spojenia s *pri*, *vedľa*, *okolo* atď.

e) Predložky s datívom NAPROTI, OPROTI

S datívom substantíva sa spájajú synonymné predložky *naproti* a *oproti*, ktoré vyjadrujú umiestnenie na protifahej strane. I v ruštine existuje predložka *напротив* s rovnakým významom ako má slovenské *naproti* a *oproti*. V ruskom jazyku však na rozdiel od slovenčiny po predložke *напротив* nasleduje substantívum v genitíve: *naproti domu – напротив дома*.

KDE (ste)?	ГДЕ вы (находитесь)?
cez (cezo) + A (= krížom) cez cestu	поперёк + G поперек дороги
ale na druhej strane ulice o dva domy d'alej	через + A <i>жить через улицу</i> <i>находиться через два дома</i>
v (vo) + L v izbe	в (во) + L в комнате
ale na + L na ministerstve na návšteve	в (во) + L <i>в министерстве</i> <i>в гостях</i>
na + L na námestí	на + L на площади
ale v + L v továrni v práci v rozhlase	на + L <i>на фабрике</i> <i>на работе</i> <i>на радио</i>
po + L po námestí	по + D по площади
pri/popri + L pri ceste	у/около + G у/около дороги
pred (predo) + I pred autom	перед (передо) + I перед машиной
nad (nado) + I nad stolom	над (надо) + I над столом
pod (podo) + I pod strechou	под (подо) + I под крышей
medzi + I medzi autami	между + I/G между машинами/ машин
za + I za školou	за + I, сзади + G за школой, сзади школы
hore + I hore dnom	прíslovka вверх : <i>вверх дном</i>
dolu/dole + I dolu tvárou	прíslovka вниз : <i>лицом вниз</i>
u + G u brata	у + G у брата
pri/popri + L pri aute	ale у + G у машины

vnútri + G vnútri domu	внутри + G внутри дома
vedľa/povedľa + G vedľa/povedľa chlapca vedľa/povedľa Dunaja	рядом с + I рядом с мальчиком возле + G возле мальчика вдоль + G вдоль Дуная
okolo + G okolo fontány okolo Dunaja	вокруг + G вокруг фонтана около + G около Дуная
vôkol + G vôkol dediny	вокруг + G вокруг деревни
mimo + G mimo mesta	вне + G вне города
(prostred, uprostred/ vprostred) naprostred + G naprostred ulice	посреди + G посреди улицы
naprieč + G naprieč cesty	поперёк + G поперек дороги
vyše/povyše + G vyše/povyše dediny	выше + G выше деревни
nižšie, poniže + G nižšie, poniže dediny	ниже + G ниже деревни
pozdĺž + G pozdĺž Dunaja	вдоль + G вдоль Дуная
blízo/blízko + G blízo/blízko nemocnice	у/около + G у/около больницы
ned'aleko + G ned'aleko banky	недалеко от + G недалеко от банка
naproti, oproti + D naproti, oproti domu	напротив + G напротив дома

Tabuľka 1: Prehľad slovenských predložiek s miestnym významom a ich ruských ekvivalentov

2. Vyjadrenie smeru pohybu (Kadiaľ?)

Slovenský jazyk vyjadruje smerovanie viacerými spôsobmi. Predložkové spojenia vyjadrujúce v slovenčine smer pohybu vzhľadom na istý objekt alebo objekty sú veľmi často vytvorené pomocou rovnakých predložiek ako predložkové spojenia s významom miesta, napríklad pomocou prepozícií, ktoré slúžia i na vyjadrenie pozície (**po**, **cez**, **naprieč**). Dynamický význam potom vzniká vďaka slovesám pohybu: *nachádzať sa po (celom) námestí – ísť po námestí, ležať cez cestu – bežať cez cestu*. Pozíciu a pohyb niekedy rozlišuje i rozdiel v pádovej forme závislého substantíva: *ležať naprieč cesty – cestovať naprieč Slovenskom*. Na rozdiel od ruštiny má slovenčina tiež podvojnú prepozíciu **popred**, **ponad**, **popod**, **pomedzi**, **poza** + akuzatív, ktoré v spojení dynamickým verbom podčiarkujú smerový význam vety.

Smerovanie pohybu v ruštiny teda na rozdiel od slovenčiny nemá špeciálne výrazové prostriedky a vyjadruje sa najčastejšie predložkovými spojeniami s prepozíciami s miestnym (statickým) významom. Vetám s týmito predložkovými spojeniami dáva dynamický význam smerovania verbum: *находиться по (всей) площади – ездить по всей Словакии, стоять*

перед машинами – перебежать между машинами, стоять около дома – пройти около дома.

a) Predložky s akuzatívom **CEZ, POPRED, PONAD, POPOD, POZA, POMEDZI**

Prepozícia **cez** sa v slovenčine vyskytuje len v spojení s akuzatívom substantíva. Vyjadruje význam smerovania z jednej strany na druhú alebo smerovania istou plochou, po povrchu niečoho: *prejsť cez ulicu, cez námestie*. Tento význam smerovania má i ruská predložka **через** + akuzatív: *пройти через улицу, через площадь*.

Význam slovenskej predložky **cez** a ruskej predložky **через** sa stretáva i v miestnom význame smerovania ponad niečo: *hodiť cez plot – бросить через забор*.

Podobne ako zložené predložky na vyjadrenie východiskového bodu (**spopred, sponad, spopod, spoza, spomedzi**) predložky **popred, ponad, popod, poza a pomedzi** sú vytvorené spojením predložky **po** (po dynamických verbách vyjadruje pohyb) a variantom miestnej predložky **pred, nad, pod, za a medzi**. Všetky tiež vyžadujú rovnakú – akuzatívnu – pádovú formu substantíva: *prebehol popred/popod/pomedzi/poza autá*. Ruština nemá predložky, ktoré by vyjadrovali smerovanie popred, popod, poza a pomedzi objekty. Jednoduché prvotné predložky **перед, под, между, за** + inštrumentál získavajú význam smerovania vďaka verbu, po ktorom nasledujú *перебежал перед/под/между/за машинами*. Ekvivalentom slovenskej predložkovej konštrukcie **ponad** + akuzatív je ruské predložkové spojenie **поверх** + genitív: *ponad stôl – поверх стола*.

b) Predložky s lokálom **PO, POPRI**

Prepozícia **po** v spojení s lokálom vyjadruje vo vete v závislosti od slovesa umiestnenie i pohyb po povrchu. Okrem umiestnenia a priestorovej hranice vyjadruje prepozícia **po** + lokál a rovnako i ruská prepozícia **по** + datív dynamický význam smerovania po dĺžke resp. po povrchu: *ísť po ulici, po námestí – идти по улице, по площади*. Tu treba dať prepozíciu **po** do súvislosti s prepozíciami **na** a **v (vo)** + lokál. Význam smerovania po dĺžke resp. po povrchu (Kadiaľ?) koreluje s prepozíciou **na** vo význame vzťahujúcom sa na otvorené priestranstvo (Kde?) a s predložkovým spojením **v (vo)** vo význame nachádzať sa v rámci ohraničeného priestoru: *bývať na ulici – исť по ulici, žiť в meste – исť по meste*. Rovnaký význam má i prepozícia **no** + datív v ruskom jazyku: *ísť/chodiť по meste, по parku – идти/ходить по мосту, по горode*.

Podobne ako predložka **pri** s miestnym významom, aj jej variant pre vyjadrenie smerovania vzhľadom na konkrétny objekt alebo priestor **popri** vyžaduje formu lokálu substantíva. Zatiaľ čo predložkové spojenie **pri** + lokál má len význam umiestnenia, **popri** + lokál vyjadruje nielen umiestnenie, ale aj smerovanie. V ruštine je jej ekvivalentom s významom smerovania prepozícia **мимо** + genitív: *prejsť popri dome – пройти мимо дома*.

c) Predložky s inštrumentálom **HORE, DOLU/DOLE**

Predložky **hore** a **dolu/dole** + inštrumentál vyjadrujú okrem miestneho významu polohy i smerovanie nahor alebo nadol: *ísť hore/dolu schodmi*. V tomto význame v ruskom preklade *идти вверх/вниз по лестнице* sú slová **вверх** a **вниз** adverbá a nie predložky, čo dokazuje i možnosť zmeny slovosledu: *идти по лестнице вверх/вниз*.

d) Predložky s genitívom **VEDĽA/POVEDĽA, OKOLO, VÔKOL, MIMO/ POMIMO, POZDĽŽ, STREDOM**

Okrem prepozícií **pomimo** a **stredom** + genitív, ktoré vyjadrujú len smer pohybu, všetky ostatné uvedené predložky s genitívom vyjadrujú i pozíciu: *stáť vedľa/povedľa/okolo/vôkol/mimo/posedľž domu – пройти vedľa/povedľa/okolo/vôkol/mimo/posedľž domu*. Predložky **okolo, vôkol, vedľa, mimo** s významom smerovania sú vo význame pohybu v bezprostrednej blízkosti objektu synonymné a ich ruským ekvivalentom je v prvom rade **мимо, около, возле** +

genitív. Vo význame smeru dookola je ekvivalentom prepozícií *okolo*, *vôkol* ruská predložka *вокруг* + genitív. Ekvivalentom slovenského *pozdĺž* a *povedľa* vo význame smeru po dĺžke objektu je ruská predložka *вдоль* + genitív. Predložkové konštrukcie so všetkými menovanými slovenskými predložkami (okrem *stredom* a *pomimo*) a ich ruskými ekvivalentmi vyjadrujú vo vete statický alebo dynamický význam v závislosti od charakteru nadradeného verba: *sedieť vedľa priateľa* – *сидеть возле друга*, *prejsť vedľa priateľa* – *пройти возле друга*. Potenciálne interferenčné javy pri vyjadrení smeru sú v tejto skupine predložiek rovnaké ako pri vyjadrovaní pozície.

KADIAE (idete)?	В КАКОМ НАПРАВЛЕНИИ (идете)?
cez (cezo) + A cez námestie, cez cestu	через + A через площадь, через дорогу
po + L po námestí	по + D по площади
popri + L popri dome	мимо, около + G мимо/около дома
popred + A popred auto	перед (передо) + I перед машиной
ponad + A ponad stôl	поверх + G поверх стола
popod + A popod okná	под + I под окнами
pomedzi + A pomedzi autá	между + I/G; между машинами/машин
poza + A poza strom	за + I за деревом сзади + G; сзади дерева
hore + I hore schodmi	вверх по + D; вверх по лестнице
dolu/dole + I dolu schodmi	вниз по + D; вниз по лестнице
vedľa/povedľa + G vedľa/povedľa chlapca vedľa/povedľa Dunaja	мимо, возле + G мимо/возле мальчика вдоль + G вдоль Дуная
okolo + G okolo fontány	вокруг + G вокруг фонтана мимо, около + G мимо/около фонтана
vôkol + G vôkol dediny	вокруг + G вокруг деревни
mimo/pomimo + G mimo/pomimo mesta	мимо + G мимо дома
stredom + G stredom ihriska	посреди + G посреди улицы
naprieč + I naprieč ulicou	поперёк + G поперёк улицы
pozdĺž + G pozdĺž Dunaja	вдоль + G вдоль Дуная

Tabuľka 2: Prehľad predložiek s významom smeru a ich ruských ekvivalentov

Vyjadrenie miesta a smeru v slovenčine ako v cudzom jazyku z pohľadu študenta hovoriaceho po rusky

Najvýraznejšie rozdiely medzi slovenčinou a ruštinou sú v súvislosti s nasledujúcimi prepozíciami:

- prepozícia **чerez** + G, ktorej význam sa v slovenčine vyjadruje prostredníctvom prepozície **o** + A (napr. два дома o dva domy d'alej), nejde teda o miestny význam, ale význam miery;
- prepozícia **за** + I vyjadruje i význam za hranicami objektu, napr. *жить за городом*, ktorý sa v slovenčine vyjadruje pomocou prepozície **mimo** + G: *mimo mesta*;
- na vyjadrenie pozície v blízkosti objektu má ruština niekoľko prepozícií, z ktorých najviac používanou je prepozícia **около** + G alebo **y** + G, v slovenčine je to **pri** + L
- prepozícia **вокруг** + G korešponduje s významom dookola priestoru alebo predmetu slovenskej predložky **okolo** + G, ktorá významom v blízkosti priestoru alebo pozdĺž objektu zodpovedá čiastočne i významu ruskej predložky **около** + G
- význam prepozície **y** + G situovanosť v blízkosti objektu vyjadruje v slovenčine prepozícia **pri** + L; prepozícia **u** + G sa používa len na vyjadrenie situovanosti v domácnosti alebo na pracovisku človeka – *u lekára*;
- predložky **поверх, наверху, внизу** + G sa do slovenčiny prekladajú pomocou prepozície **na** alebo **v** + L a príslušnej príslovky: *поверх рубашки – na košeli, наверху дома – (hore) na dome, внизу страницы – dolu na strane*; naopak, slovenské **hore – dolu** + I sa do ruštiny preloží pomocou príslovky *вверх – вниз* a formy inštrumentálu substantíva;
- zatiaľ čo po slovenských predložkách **напротив** a **опротив** nasleduje substantívum v datíve, ruská predložka vyžaduje **напротив** formu genitívu; podobne prepozícia **по** sa v slovenčine spája s formou lokálu, zatiaľ čo ruská predložka **но** s rovnakým významom vyžaduje formu datívu substantíva.

Ak sa na problematiku vyjadrenia významu smerovania pozrieme z pohľadu hovoriaceho s východiskovým ruským jazykom, nájdeme spoločné tendencie, ktoré slovenský jazyk v porovnaní s ruštinou pri vyjadrovaní týchto významov uplatňuje.

Ide o dôslednejšie vyjadrenie rozdielu medzi pozíciou a smerovaním rozdielom pádovej formy závislého substantíva. Kým pre smerovanie je typický akuzatív substantíva (**popred auto, поза лавичку**), pozíciu vyjadrujú tvary inštrumentálu (**pred autom, за лавичкой** atď.). Ruština v tomto prípade pozná zvyčajne len formu inštrumentálu (**перед/за машиной**).

Okrem rozdielu v pádovej forme substantíva má slovenčina na vyjadrenie smerovania zdvojené predložky **popred, ponad, popod, pomedzi, poza** + A, pre ktoré v ruskom jazyku nie sú ekvivalenty (**перед/над/под/между машинами**).

Ruské predložky **при** + lokál, **y, около, возле, недалеко от** + genitív a tiež **рядом с** + inštrumentál vyjadrujú pozíciu v blízkosti iného objektu. Podľa autorov príručky *Корректировочный курс русского языка* (1985, s. 43 – 45) najväčšiu blízkosť v ruskom jazyku vyjadruje prepozícia **y**, zatiaľ čo predložka **около** má význam blízkosti spolu s vyjadrením približnosti podobne ako predložka **возле**, ktorá je však typickejšia pre hovorový štýl reči. Ďalej predložka **рядом с** vyjadruje okrem blízkosti i priame susedstvo objektov a zložená predložka **недалеко от** sice vyjadruje relatívnu blízkosť objektov, ale nie bezprostrednú. Význam predložiek **при** a **около** je veľmi podobný, ale predložka **при** sa v tomto význame používa zriedkavejšie, frekventovanejšia je vo význame administratívnej závislosti: *библиотека при школе*, podobne po slovensky *knižnica pri škole* = knižnica, ktorá organizačne patrí ku škole.

V slovenčine je najmenej príznakovou predložka **pri** + lokál, ktorá podobne ako predložka **vedľa** + genitív vyjadruje blízkosť objektov, ale na rozdiel od druhej menovanej predložka **pri** nemá význam tesného a bezprostredného susedstva; existujúci vzťah sa dá prirovnať k vzťahu ruských predložiek **y** a **рядом с**. Ako sme už spomínali, predložka **около** + genitív vyjadruje rozmiestnenie zo všetkých strán, dookola, čiastočne i pozíciu pri nejakom

objekte alebo priestore – *lúky okolo potoka*. Pri porovnaní predložky *pri* a *vedľa* vidno, že isté významy vlastné predložke *pri* prepozícia *vedľa* nevyjadruje, napríklad *bývať pri Bratislave* ale nie **vedľa Bratislavy*, *sedieť pri Dunaji* ale nie **vedľa Dunaja*. Ukazuje sa, že bezprostredné susedstvo sa najčastejšie vyjadruje pri kompaktných menších objektoch resp. je možné použitie prepozície *vedľa* pre vyjadrenie blízkosti objektov alebo priestranstiev porovnateľných rozmerov: *bývať pri parku* ale *klinika je vedľa parku*. Slovenská predložka *neďaleko* + genitív podobne ako jej ruský ekvivalent *недалеко от* + genitív vyjadruje relatívne veľkú vzdialenosť objektov.

Rozdiel medzi pozíciou a smerovaním v priestore vzhľadom na istý objekt (*Kadiaľ?*) sa v slovenskom jazyku vyjadruje vhodnou prepozíciou po ktorej nasleduje forma substantíva. V protiklade pozície a smerovania v slovenskom jazyku v princípe nevzniká problém pri výbere pádovej formy substantíva, keďže významy miesta i smerovania vzhľadom na objekt majú v zásade rôzne súbory predložiek. Zatiaľ čo pozíciu vyjadrujú predovšetkým predložky s lokálom a inštrumentálom *pri*, *v*, *na*, *pred*, *pod* atď., pohyb vzhľadom na objekt vyjadruje súbor podvojných predložiek *popred*, *popod*, *ponad* atď. s inštrumentálom. I keď sa princíp používania podvojných predložiek *popred*, *popod*, *ponad*, *poza*, *pomedzi*, *popri* a *povedľa* zdá vďaka rovnakému prvému komponentu homogénny, v skutočnosti sa rovnaká schéma uplatňuje len pri predložkách s inštrumentálom:

význam pozície		význam smerovania	
nad	+ inštrumentál	ponad	+ akuzatív
pod		popod	
pred		popred	
za		poza	
medzi		pomedzi	
popri	+ lokál	popri	+ lokál
povedľa	+ inštrumentál	povedľa	+ inštrumentál

Prepozícia *popri* sa neviaže vo význame smeru s akuzatívom ale s lokálom, a okrem významu smerovania vzhľadom na objekt má i význam pozície: *išli sme popri rieke*, *stromy rastú popri ceste*. Rovnako túto schému nedodržiava ani vzťah predložiek *vedľa/povedľa* + genitív: *prebehli povedľa mňa* – miesto *povedľa mňa*.

ГДЕ вы (находитесь)? KDE (ste)?	В КАКОМ НАПРАВЛЕНИИ (идете)? KADIAĽ (idete)?
через + A; о + A; o ulicu на <i>druhej strane</i> + G; na <i>druhej strane</i> ulice	через + A; через площадь через дорогу cez (cezo) + A; cez námestie, cez cestu
в (во) + L; в комнате в (во) + L; в избе	--
на + L; на площади на + L; на námestí	--
при + L; при дороге при/popri + L; pri ceste	popri + L; popri ceste
перед (передо) + I; перед машиной пред (predo) + I; pred autom	перед (передо) + I; перед машиной popred + A; popred auto
над (надо) + I; над столом nad (nado) + I; nad stolom	над (надо) + I; над головой ponad + A; ponad hlavu
под (подо) + I; под крышей pod (podo) + I; pod strechou	под + I; под окнами popod + A; popod okná

между + I/G; между машинами/ машин medzi + I; medzi autami	между + I/G; между машинами/машин pomedzi + A; pomedzi autá
за + I; за школой; за городом za + I; za školou mimo + G; mimo mesta	за + I; за деревом poza + A; poza strom
рядом с + I; рядом с мальчиком vedľa/povedľa + G; vedľa/povedľa chlapca	рядом с + I; рядом с мальчиком povedľa + G; povedľa chlapca
у + G; у дороги, у брата pri/popri + L; pri ceste u + G; u brata	
около + G; около Дуная, около больницы okolo + G; okolo Dunaja pri/popri + L; pri ceste blízo/blízko + G blízo/blízko nemocnice	около + G; около фонтана okolo + G; okolo fontány
поперёк + G; поперек дороги cez (cezo) + A; cez cestu	поперёк + G; поперек комнаты (krížom) cez + G; krížom cez izbu
поверх + G; поверх рубашки na + L; na košeli	поверх + G; поверх стола ponad + A; ponad stôl
наверху + G; наверху дома (hore) na + L; na dome	
внизу + G; внизу страницы (dolu) na/v + L; dolu na strane	
príslovka вверх + I; <i>дном вверх</i> hore + I; hore dnom	вверх по + D; вверх по лестнице hore + I; hore schodmi
príslovka вниз + I; <i>лицом вниз</i> dolu/dole + I; dolu tvárou	dolu/dole + I; dolu schodmi вниз по + D; вниз по лестнице
внутри + G; внутри дома vnútri + G; vnútri domu	
сзади + G; сзади школы za + I; za školou	сзади + G; сзади дерева poza + A; poza strom
возле + G; возле мальчика vedľa/povedľa + G vedľa/povedľa chlapca	возле + G; возле мальчика vedľa/povedľa + G vedľa/povedľa chlapca popri + L; popri fontáne
вдоль + G; вдоль Дуная vedľa/povedľa + G vedľa/povedľa Dunaja	вдоль + G; вдоль Дуная vedľa/povedľa Dunaja
вокруг + G; вокруг фонтана, вокруг деревни okolo + G; okolo fontány vôkol + G; vôkol dediny	вокруг + G; вокруг фонтана, вокруг деревни okolo + G; okolo fontány vôkol + G; vôkol dediny
посреди + G; посреди улицы (prostred, uprostred/vprostred) naprostred + G; naprostred ulice	посреди + G; посреди улицы stredom + G; stredom ulice
поперёк + G; поперек дороги naprieč + G; naprieč cesty	поперёк + G; поперёк улицы naprieč + I; naprieč ulicou
выше + G; выше деревни vyše/povyše + G; vyše/povyše dediny	

ниже + G; ниже деревни niže, poniže + G; niže, poniže dediny	
вдоль + G; вдоль Дуная pozdĺž + G; pozdĺž Dunaja	вдоль + G; вдоль Дуная pozdĺž + G; pozdĺž Dunaja
недалеко от + G; недалеко от банка neďaleko + G; neďaleko banky	
напротив + G; напротив дома naproti, oproti + D; naproti, oproti domu	
вне + G; вне города mimo + G; mimo mesta	мимо + G; мимо фонтана, мимо мальчика popri + L; popri fontáne vedľa/povedľa + G; vedľa/povedľa chlapca
по + D; по площади po + L; по námestí	по + D; по площади po + L; по námestí

Tabuľka 3: Porovnanie ruských predložiek s miestnym a smerovým významom a ich slovenských ekvivalentov.

Záver

Rozdiely medzi predložkovými spojeniami vyjadrujúcimi priestorové vzťahy objektov v slovenskom a v ruskom jazyku môžeme rozdeliť na (1.) významové rozdiely, keď význam slovenského predložkového spojenia (1a) zodpovedá stavu v ruskom jazyku len do istej miery, alebo (1b) je význam slovenského predložkového spojenia homonymný s významom ruských predložkových spojeniach a (2.) na rozdiely v syntaktickej štruktúre predložkového spojenia (rôzne pádové formy substantíválií alebo rôzne varianty možných pádových foriem spájajúcich sa s jednou predložkou).

Interferenčné javy vznikajú v situácii, keď existuje rovnako znejúca slovenská i ruská prepozícia. Zvyčajne nejde o úplnú homonymiu, keď má foneticky podobné slovo v slovenčine a v ruštine odlišné významy. Prepozície však môžu vyjadrovať v každom jazyku iné miestne významy, napr. *около – okolo, около дому сь стromы – вокруг дома деревья* (umiestnenie dookola niečoho); *кафе около вокзала – kaviareň pri stanici* (umiestnenie v blízkosti niečoho), takže pri nahradení slovenskej predložkovej konštrukcie rovnako znejúcou prepozíciou v ruštine vznikne významový posun. Významy predložiek sa tiež môžu čiastočne prekrývať, takže v konkrétnej situácii si musí používateľ jazyka byť istý, či ide o kontext, keď sú významy rovnaké, alebo o situáciu, keď vzniká interferencia, napr. *лугу около реки – луга около реки* (umiestnenie v blízkosti niečoho), *століcky около стола – стулья вокруг стола*. Inokedy predložke s miestnym významom v jednom jazyku zodpovedá predložkové spojenie s iným príslovkovým významom: *через – o, через улицу – o ulicu ďalej*; alebo príslovkou a pádovou formou substantíva: *долу tvárou – лицом вниз*.

Osobitnou skupinou sú ustálené spojenia, ktoré sú predmetom štúdia jazyka na vyšších úrovniach ovládania jazyka: *сидеть при столе – сидеть за столом, íst за riaditeľом – идти к директору*.

Význam a použitie predložiek môžu byť v oboch jazykoch i rovnaké, ale slovenská predložka sa niekedy viaže s iným pádom ako jej ruský ekvivalent (*naproti* + datív – *naprotie* + genitív).

Vo výučbe slovenčiny ako cudzieho jazyka sa pri vyjadrovaní priestorového významu miesta a smeru treba sústrediť najmä na vzťahy frekventovaných prepozícií **u – pri, pri – okolo, okolo – vedľa, v – na** a ich ruských ekvivalentov. Pri vyjadrovaní priestorových významov neexistujú zásadné rozdiely medzi slovenčinou a ruštinou, keďže jeden jazyk v zásade

rovnakými gramatickými prostriedkami (prepozíciou a pádovou formou substantíva) vyjadruje v zásade rovnaké alebo veľmi podobné miestne a smerové významy.

V jazykovej interakcii pri výbere vhodného verba, po ktorom nasleduje prepozícia s korešpondujúcim významom, zvyčajne i napriek chybám najmä vo výbere pádovej formy nasledujúcej po predložke nedochádza k situácii úplného nepochopenia komunikačného cieľa hovoriaceho. Pochopenie zámeru hovoriaceho umožňuje kontext výpovede, ale aj isté skúsenosti slovenského percipienta s medzijazykovou konfrontáciou, keďže sa pomerne bežne stretáva s odlišným vyjadrovaním miestnych významov v českom jazyku.

Na úrovni A1 sa v slovenčine vyžaduje predovšetkým znalosť prepozícií s miestnym významom pozície, po ktorých nasleduje forma lokálu resp. inštrumentálu substantíva. Môžeme konštatovať, že vo vyjadrovaní pozície nie sú na tejto úrovni medzi ruštinou a slovenčinou zásadné rozdiely. Iná situácia je v súvislosti s prepozíciami s genitívom, ktoré sa zvyčajne zaraďujú na úroveň A2 a rozdiely medzi nimi sú väčšie. Na úrovni A2 až B1 sa tiež študenti oboznamujú s rozdielom vo vyjadrení pozície a smerovania, ktorý je pre slovenčinu zásadnejší než pre ruský jazyk. Na vyšších úrovniach sa systematizuje i vyjadrenie ďalších miestnych významov, a to východisko pohybu – otázka *Odkiaľ?* (z miestnosti, z námestia) a cieľ pohybu – otázka *Kam?* (do miestnosti, na námestie).

Použitá literatúra

BAŠ, E. G., METS, N. A., BABALOVA, L. L. 1985. *Korrektirovočnyj kurs ruskogo jazyka dla prepodavatelej iz ČSSR*. Moskva: Russkij jazyk.

DVONČ, L., HORÁK, G., MIKO, F., MISTRÍK, J., ORAVEC, J., RUŽIČKA, J., URBANČOK, M. 1966. *Morfológia slovenského jazyka*. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied.

KAČALA, J., PISARČÍKOVÁ, M. (editori) 2003. *Krátky slovník slovenského jazyka*. 4. doplnené a upravené vydanie. Bratislava: Veda SAV.

MISTRÍK, J. 1974. Jazykové minimum slovenčiny. In: *Studia Academica Slovaca* 3. Bratislava: Alfa, s. 174 – 189.

ORAVEC, J., BAJZÍKOVÁ, E., FURDÍK, J. 1988. *Súčasný slovenský spisovný jazyk. Morfológia*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo.

ORAVEC, J. 1968. *Slovenské predložky v praxi*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo.

OŽEGOV, S. I., ŠVEDOVA, N. Ju. 1992. *Tolkovyj slovar ruskogo jazyka*. Moskva: Az.

Slovník spisovného jazyka českého [elektronický zdroj]: <http://ssjc.ujc.cas.cz/> (dostupné 16. 04. 2018).

Słownik języka polskiego [elektronický zdroj]: <https://sjp.pwn.pl/> (dostupné 16. 04. 2018)

Slovníky slovenského jazyka [elektronický zdroj]: <http://slovníky.korpus.sk> (overené 16. 04. 2018).

Slovník súčasného slovenského jazyka. A – G. 2006. Hl. red. K. Buzássyová, A. Jarošová. Bratislava: Veda SAV.

Slovník súčasného slovenského jazyka. H – L. 2011. Hl. red. K. Buzássyová, A. Jarošová. Bratislava: Veda SAV.

Slovník súčasného slovenského jazyka. M – N. 2015. Hl. red. A. Jarošová. Bratislava: Veda SAV.

Tento príspevok je súčasťou riešenia grantového projektu VEGA č. 1/0107/18 Chromatizmus a jeho konotácie v kontexte slovanských a románskych jazykov.

Kontakt

Mgr. Martina Uličná, PhD.

Ekonomická univerzita Bratislava

Fakulta aplikovaných jazykov

Katedra románskych a slovanských jazykov

Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava

Slovenská republika

Email: martina.ulicna@euba.sk